

Oslo

Vann- og avløpsetaten

Veileder til byggesak

Forhåndsuttalelser byggesak
Påslipp forurenset vann
Utslipp fra avløpsanlegg

Endringsoversikt:

Følgende større endringer er gjort siden 2023-utgaven av veilederen:

- Oslos VA-norm har fått ny plassering, og lenke til denne i avsnitt 1.2 er derfor endret.
- Kommunen har fått ny løsning for gravekoordinering i vei. Lenke til Kgrav i kapittel 2 er derfor erstattet av ny løsning via Søksys.
- I avsnitt 2.3.9 er gammelt søknadsskjema om kapasitetsberegning erstattet av løsning hvor søker selv kan hente ut kapasitetsberegning.
- I avsnitt 2.3.13 er det referert til ny Norsk Vann rapport om oljeutskillere.
- Nytt avsnitt 2.3.17 om kunstgressbaner.
- I avsnitt 2.4 er løsning med bankgaranti eller depositum ved midlertidig plugging erstattet med mulighet for å endre stikkledning til tomte i inntil 2 år uten garanti/depositum.
- I avsnitt 2.6 presiseres det at alle byggeprosjekter skal sende inn PDF-ledningskart til sluttdokumentasjon. Større prosjekter får i tillegg krav om å sende inn GML-fil. Løsning med inntegning av kart via Gemini privat avvikles, da den har vært lite brukt.
- I avsnitt 2.7.3 åpnes det for at bestilling av arbeider på hovedledning kan skje så raskt skjema for beregning av tilknytningsgebyr er sendt inn.

Forsidefoto: Eyvind Andersen

Ansvarlig: Eyvind Andersen

Revisjon 2.6. juni 2026

Tidligere revisjoner:

1. 2.1. November 2018
2. 2.2. April 2019
3. 2.3. Desember 2020
4. 2.4. November 2022
5. 2.5. Oktober 2023

Innhold

Endringsoversikt:	1
1 Om veilederen	4
1.1 Når må du søke?	4
1.2 Myndigheter og regelverk	4
1.3 Bestilling av ledningskart og dokumenter samt varsling av feil	5
1.4 Hvor lenge gjelder en forhåndsuttalelse?	5
2 Forhåndsuttalelse i byggesak	6
2.1 Ettrinns- og totrinnsøknader	7
2.2 Søknad om forhåndsuttalelse til rammetillatelse	7
2.2.1 Søknadens innhold	7
2.2.2 Tiltakets plassering	7
2.2.3 Overvanns- og drencvannshåndtering	8
2.3 Søknad om forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse	11
2.3.1 Søknadens innhold	11
2.3.2 Tiltakets plassering	11
2.3.3 Overvanns- og drencvannshåndtering	11
2.3.4 Tilknytning direkte til VAVs ledninger	11
2.3.5 Tilknytning i VAVs kummer	12
2.3.6 Tilbakestrømningsbeskyttelse	12
2.3.7 Tilknytning av overvann eller drencvann	13
2.3.8 Sprinklerinnlegg/vanntåkeanlegg	13
2.3.9 Krav til kapasitetsberegning	14
2.3.10 Tilknytning av svømmebasseng	14
2.3.11 Etablering av vei og/eller fortau	14
2.3.12 Midlertidige tilknytninger	14
2.3.13 Tilknytning av oljeutskilleranlegg	15
2.3.14 Garasjeanlegg og sykkelvask	15
2.3.15 Tilknytning av fettutskiller	15
2.3.16 Boring i grunnen (energibrønn, grunnundersøkelser o.l.)	15
2.3.17 Tilknytning av kunstgressbane	16
2.4 Riving av bygg og plugging av vann- og avløpsledninger	16
2.5 Fjerning av olje- og fettutskillere	16
2.6 Sluttdokumentasjon til VAV	17
2.7 Tilknytningsgebyr	17
2.7.1 Ordinær tilknytning:	17
2.7.2 Midlertidig tilknytning:	17
2.7.3 Generell informasjon	18

3	Påslipp av forurenset avløpsvann fra virksomheter	19
3.1	Utslipp av oljeholdig avløpsvann	19
3.2	Påslipp av forurenset vann fra permanent virksomhet til avløpsnettet.....	19
3.3	Påslipp av anleggsvann.....	20
4	Utslippstillatelse for avløpsanlegg i spredt bebyggelse	21
5	Eksempeltegninger	22
	Vedlegg 1: Ledningskart med inntegnet tiltak.....	22
	Vedlegg 2: Avløpskum	23
	Vedlegg 3: Sprinklerkum med forbruksvann	24
	Vedlegg 4: Oljeholdig avløpsvann – ledningskart	25
	Vedlegg 5: Lengdeprofil	26
	Vedlegg 6: Infiltrasjonssandfang.....	27
	Vedlegg 7: Bunnledningsplan	28
	Vedlegg 8: Utomhusplan med foto av overvannsløsninger	29

Ring 2 stengt på grunn av stor vannlekkasje i Oslo

Figur 1: Da en 400 mm vannledning ble gravd over fosset det ut 3000 liter vann i sekundet. Akerselvas minstevannføring er til sammenlikning 1000 l/s. Med flom i gatene og oversvømte kjellere ble kostnadene store (Faksimile: abc nyheter)

1 Om veilederen

Dette er Vann- og avløpsetatens (VAV) veileder til søknad om forhåndsuttalelse i byggesak, søknad om påslipp av forurenset avløpsvann eller utslippstillatelser for avløpsanlegg, samt uttalelser ved boring i grunnen og påslipp av anleggsvann. Den beskriver hvordan du søker og hvilke krav vi stiller til dokumentasjonen du må sende oss. I tillegg inneholder den informasjon om tilknytningsgebyr, vannmåler og sluttdokumentasjon.

1.1 Når må du søke?

Du må søke om forhåndsuttalelse fra VAV ved (se kapittel 2, 3 og 4 for detaljer):

- bygging* nær kommunens ledningsanlegg eller i områder som er avsatt til VA-formål i reguleringsplan eller kommuneplanens arealdel.
- ny eller rehabilitert/endret stikkledning til vann- og avløpsledninger (kommunale og private)
- graving eller terrengheving (mer enn 50 cm) nær kommunens ledningsanlegg
- enkelte innvendige VA-arbeider

Påslipp av forurenset avløpsvann fra virksomhet eller anleggsarbeid og etablering av avløpsanlegg i spredt bebyggelse krever tillatelse fra VAV. Boring i grunnen skal avklares med VAV.

1.2 Myndigheter og regelverk

Plan- og bygningsetaten (PBE) er myndighet etter plan- og bygningsloven, og vurderer også brannvann. VAV skal uttale seg i saker som kan påvirke VAVs ledningsnett eller der VAV er forurensningsmyndighet. VAV kan stille krav som må innfris før PBE gir tillatelse til tiltak. Tekniske retningslinjer er gitt i [Oslos VA-norm](#) og [Norm for vannmålerinstallasjoner i Oslo](#). Abonnementsbetingelser finnes i «[Sanitærreglementet for Oslo](#)». Også tiltak som ikke er søknadspliktige til PBE vil i noen tilfeller kreve uttalelse fra VAV. Eksempler på dette, er plassering av garasjer eller boring av energibrønner nær våre ledninger.

I Oslo er VAV myndighet etter forurensningsforskriften kapittel 12, 13, 15 og 15A og etter flere bestemmelser i forurensningsloven. Vi er også myndighet for Oslos [forskrift om påslipp av fettholdig avløpsvann til offentlig avløpsnett](#).

VAV regulerer utslipp fra private avløpsanlegg og utslipp av oljeholdig avløpsvann fra virksomheter. Alle som omfattes av disse bestemmelsene skal ha utslippstillatelse fra VAV og er underlagt tilsyn. VAV er også myndighet for virksomheter som har påslipp av forurenset avløpsvann. Vi stiller krav for å beskytte avløpsnett, renseanlegg og våre ansatte. I tillegg skal vi sikre at kvaliteten på slammet som produseres på renseanleggene, og som benyttes som gjødsel i jordbruket, er i henhold til regelverket.

* Større midlertidige bygg som brakker er også søknadspliktige. Mindre midlertidige bygg som stillaser og byggegjerder tillates oppført uten søknad, men VAV kan kreve disse flyttet for eiers regning dersom de står i veien for VAVs arbeid. De skal uansett ikke plasseres slik at VAVs tilgang til kummer hindres.

1.3 Bestilling av ledningskart og dokumenter samt varsling av feil

Ledningskart, tegninger og andre dokumenter kan du bestille via [vår nettside](#). Hvis du oppdager at vårt ledningskart ikke er korrekt, eller hvis det avdekkes feil på vårt ledningsnett, ber vi deg gi oss beskjed om dette. Kvalitet på stikkledningsinformasjon er eiers ansvar.

1.4 Hvor lenge gjelder en forhåndsuttalelse?

Dersom byggesak er påbegynt hos PBE, så gjelder forhåndsuttalelsen for hele byggesaken. I de tilfeller hvor man søker om forhåndsuttalelse fra VAV før byggesak hos PBE er påbegynt, er forhåndsuttalelsen gyldig i ett år fra dato, med mindre det skjer endringer i regelverk eller abonnementsbetingelser i løpet av dette året. Dersom byggesak påbegynnes hos PBE innen denne ettårsfristen, vil forhåndsuttalelsen fortsatt gjelde i hele PBEs byggesak. Dersom planene endres, er ikke forhåndsuttalelsen gyldig før endringssøknad er godkjent.

2 Forhåndsuttalelse i byggesak

Forhåndsuttalelse eller tillatelse kreves i flere typer byggesaker:

Det beste og billigste for både utbygger og VAV er at tiltaket plasseres i betryggende avstand fra VAVs anlegg.

Bygging

Bygg (inkludert spunt etc.) skal plasseres minst 2 meter fra ytterkant av VAVs ledningsnett. Vil du bygge nærmere, må du søke om forhåndsuttalelse. Med bygg menes alt fra mindre tiltak som garasjer og støttemurer til store tiltak som forretningsbygg og veier. For noen ledninger er avstandskravet større:

- For vannledninger fra og med 400 mm er avstandskravet minst 5 meter
- For avløpsledninger (AF/SP/OV) fra og med 800 mm er avstandskravet minst 5 meter
- For tunneler er avstandskravet 25 meter

Du må også søke dersom du vil bygge på områder som er avsatt til VA-formål i reguleringsplan eller kommuneplanens arealdel. Dersom byggingen er et mindre tiltak som ikke medfører sprenging, spunting eller boring, så opplys om dette i søknaden for å lette saksbehandlingen.

Graving, terrengheving eller legging av kabler mv.

Samme avstandskrav som for bygging gjelder ved graving eller terrengheving (mer enn 50 cm). Graving kan skade VAVs ledningsnett. Hvis ledningenes overdekning reduseres, er det en risiko for at de ikke ligger frostsikkert, mens økt overdekning kan gjøre ledningene mindre tilgjengelige. Legging av fjernvarme, kabler etc. i offentlig vei krever ikke forhåndsuttalelse, men vurderes via Søksys. På privat grunn gjelder toeterskravet, men det er tillatt å krysse VAVs ledninger i tilnærmet rett vinkel med grunne kabler for strøm, fiber etc.

Arbeider på utvendige VA-ledninger

Skal du gjøre arbeider på *utvendige* vann- og avløpsledninger (for eksempel tilkobling eller rehabilitering) må du søke om forhåndsuttalelse. Dette gjelder uansett om ledningene eies av kommunen eller andre. Det eneste som kan gjøres uten søknad, er punktrepasasjon ved akutte lekkasjer og strømperehabilitering av avløpsledninger (uten graving). Ved utskiftning av stikkledninger vil dagens krav til overhøyde også være gjeldende for eksisterende bygg, se kapittel 2.3.4. Ved kryssing av hovedledninger kreves det 20 cm vertikal avstand mellom privat stikkledning og hovedledningen.

Innvendige VA-arbeider

Innvendige VA-arbeider (oppussing av bad, nye kraner etc.) kan i de fleste tilfeller gjøres uten å søke om forhåndsuttalelse, men du må søke dersom du skal:

- senke husets laveste sluk (endre bunnledningsplan)
- installere svømmebasseng, sprinkleranlegg eller andre tilkoblinger med unormalt stort vannforbruk, se avsnitt 2.3.9 jf. Sanitærreglementets avsnitt 3.5.
- installere olje- eller fettutskiller

Plugging og fjerning av eksisterende tilknytninger

Plugging og fjerning av tilknytninger også søknadspliktig. Fjerning av olje- og fettutskillere skal meldes, se kapittel 2.5.

Boring i grunnen

Før boring i grunnen (energibrønner etc.) må du få en uttalelse fra VAV. Avstandskrav avhenger av størrelsen på ledningen, hvor dypt den ligger og hvor sikre vi er på beliggenheten til ledningen. Merk at boring aldri tillates nærmere enn 2 meter fra ytterkant av hovedledninger. Hvordan du går frem for å få en uttalelse er beskrevet i punkt 2.3.16.

2.1 Ettrinns- og totrinnsøknader

VAV kan gi forhåndsuttalelse på to trinn i byggesaken, men i de fleste tilfeller holder det med en ettrinnsøknad (bare forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse).

Ved større prosjekter søker mange i to trinn. Ved søknad om *forhåndsuttalelse til rammetillatelse* vurderer VAV kun to forhold: byggets plassering og hvordan overvann og drensvann er håndtert. Før du kan gå i gang med byggingen, må det søkes om en *forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse (IG)* hvor VAV bl.a. vurderer stikkledninger og kumtegninger.

2.2 Søknad om forhåndsuttalelse til rammetillatelse

Ved prosjekter hvor VAVs ledninger må legges om eller ved bygging av ny vei, skal VAV alltid gi forhåndsuttalelse til rammetillatelse. For veiprosjekter skyldes dette at vi må vurdere om det skal legges nye VA-ledninger i veien. Det er også mulig å søke om forhåndsuttalelse til rammetillatelse dersom man vil avklare byggets plassering eller overvannshåndtering på et tidlig tidspunkt i byggesaken, og dette blir ofte gjort i større byggeprosjekter.

2.2.1 Søknadens innhold

Søknadsskjema for forhåndsuttalelse til rammetillatelse er relativt kort, da du kun skal redegjøre for tiltakets plassering og overvannshåndtering. Tiltaket (bygget) skal inntegnes på VAVs hovedledningskart i A3 og i målestokk 1:500. Ved store områder kan 1:1000 benyttes. Kartet skal være nyere enn 6 måneder. Vedlegg 1 er et eksempel på et ledningskart.

I tillegg kan det bli stilt krav om ytterligere vedlegg, avhengig av hva du ønsker å gjøre:

- Snittegning som viser tiltakets plassering i forhold til kommunens ledningsanlegg
- Overvannsdokumentasjon, jf. vedlegg 1 i Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering (dersom du søker om påslipp av overvann)
- Snittegning som viser plassering av infiltrasjonsmagasiner i forhold til drensledninger og grunnvannsnivå

2.2.2 Tiltakets plassering

Det beste og billigste for både utbygger og VAV er at tiltaket plasseres i betryggende avstand fra VAVs anlegg. I noen tilfeller vil VAV kunne akseptere at det bygges nærmere våre ledninger enn avstandskravene på 2, 5, 25 eller 50 meter (se forrige side). I andre tilfeller vil vi kunne akseptere at enklere tiltak (garasje, mur etc.) bygges innenfor disse hensynssonene, men da under forutsetning av at det tinglyses en erklæring på eiendommen som gir VAV rett til å rive bygget for eiers regning.

Dersom det ikke er mulig å forene VAVs og utbyggers ønsker, inviterer VAV til et møte for å vurdere om det er mulig å flytte eller forsterke vårt ledningsnett for å gi plass til tiltaket. Noen

ganger må også VAV legge nye ledninger. Prosjektering og utføring av slike prosjekter er krevende, og vil forsinke og fordyre byggeprosjekter. Før VAV kan gi forhåndsuttalelse til rammetillatelse, må rammer for ledningsomleggingen som inkluderer teknisk løsning, kostnadsfordeling og fremdriftsplan for planlegging fastsettes.

Før VAV kan gi forhåndsuttalelse til *igangsettingstillatelse*, må tekniske planer, kontrakter, overenskomster og fremdriftsplan være fastsatt. En byggesak som krever omlegging av VAVs ledninger utløser i tillegg en byggesak hos PBE for omlegging av VAVs ledninger. VAVs forhåndsuttalelse i byggesaken kan brukes i begge sakene hos PBE dersom omleggingen er vist på ledningskartet for byggesaken.

Figur 2: Plasseringen av ledninger kan ikke bedømmes på grunnlag av kart alene. Ledninger er ikke alltid presist stedfestet. Utstyr som kummer er punktmarkert, med utgangspunkt i kumlokkets plassering. Som vist her, så ligger kumlokket sjelden midt i kummen; snøen har smeltet over kummen (Foto: Eyvind Andersen)

2.2.3 Overvanns- og drensvannshåndtering

Oslo kommune har bestemt at overvann fortrinnsvis skal håndteres på egen tomt og i åpne løsninger i tråd med *tretrinnsstrategien*, se kommunens [Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering i Oslo kommune](#). Følgende avsnitt omhandler de krav som VAV stiller hvis man ønsker *påslipp* av overvann til kommunens ledninger. Påslipp er kun aktuelt når det er dokumentert at åpne og lokale løsninger ikke er mulige. Kravene bidrar til å redusere belastningen på avløpsanlegg, forebygge utslipp av avløpsvann til elver og fjord og redusere risiko for kjelleroversvømmelser fra avløpsnett. De er en del av kommunens felles satsing på en tryggere, smartere og grønnere by. Kravene gjelder også ved tilbygg eller påbygg til eksisterende bygg.

Kommunen vil at overvann og drensvann håndteres uten påkobling til VAVs nett.

Avløpsnett har begrenset kapasitet til å håndtere intensive nedbørshendelser. I tillegg er klimaet i endring, slik at nettet oftere er overbelastet. VAV garanterer derfor ikke at nettet kan håndtere tillatt påslippsmengde til enhver tid. I slike tilfeller går overvann i flomveier i henhold til trinn 3 i *tretrinnsstrategien*. Selv om VAV som ledningseier aksepterer et påslipp, kan PBE som overvannsmyndighet bestemme at overvannet skal håndteres på andre måter.

Overvann

For småhus (eneboliger, tomannsboliger og rekkehus) tillates ikke nye tilkoblinger av *tak- og overflatevann*. For større byggeprosjekter, spesielt i sentrum, er det ikke alltid mulig å håndtere alt overvannet åpent og lokalt. Da kan du søke om et mengdebegrenset påslipp av overvann, og VAV vil vurdere om avløpsnett har kapasitet til å ta imot dette vannet. Mindre nedbørsmengder (trinn 1 i *tretrinnsstrategien*, 10 mm med varighet over 10 minutter) skal håndteres åpent og lokalt og større nedbørsmengder (trinn 2) skal i størst mulig grad håndteres åpent. Vannmengder som til sammen skal håndteres i trinn 1 og 2 er nedbør med gjentaksintervall 5 år og med klimafaktor iht. klimaservicesenterets anbefalinger. Valg av

klimafaktor avhenger av tiltakets (byggets) levetid. Vann fra fordrøyningsanlegg bør infiltreres lokalt for å minimere et eventuelt påslipp.

Ved søknad om påslipp til kommunens ledninger anbefaler vi at Sjekkliste for utarbeidelse av overvannsplan (vedlegg 1 i «Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering i Oslo kommune») brukes som disposisjon ved utarbeidelse av søknad.

Grunnvann

VAV tillater ikke at grunnvann føres til våre avløpsledninger, fordi senket grunnvannsnivå kan føre til setningsskader på bygg og vil belaste avløpssystemet unødvendig. Den del av bygningen som ligger under grunnvannsstanden skal i stedet utføres vanntett, jf. [veileder til byggteknisk forskrift \(TEK17, § 13-10\)](#).

Drensvann (sige vann/markvann)

Overflatevann vil langsomt sige ned gjennom grunnen til det når grunnvannsnivået. Der infiltrasjonen går langsomt, vil grunnen rundt kjellere i perioder være fuktig, spesielt i når det har regnet lenge. Drensvann er sigevann som ledes bort fra grunnen rundt en bygning under terrengoverflaten, men over grunnvannsnivået. Ofte vil drensvann kunne håndteres lokalt hvis det ledes bort fra bygget til et infiltrasjonsmagasin eller liknende.

Dersom drensvann skal føres til kommunens ledninger, skal drensledningen og drenskummer ligge minst 50 cm over grunnvannsnivået. Du må også dokumentere at tak- og overflatevann ikke føres direkte eller indirekte (via grove drenerende masser) til drensledningen. For å dokumentere dette, må normalt grunnvannsnivå og grunnforholdene beskrives. En snittegning skal vise drensledningenes plassering i forhold til pukkmasser under hus og løsmasser rundt hus (type løsmasser skal angis). For småhus kan dokumentasjonskravet reduseres, ved at foto til sluttokumentasjon viser at drensledning og drenskum er lagt minst 50 cm over grunnvannsnivået. Hvis dette ikke er mulig å få til, må kjeller bygges vanntett uten drenstilkobling.

Fordrøyningsmagasiner

Der det ikke er mulig å få til åpne løsninger for trinn 2, kan bruk av magasiner være aktuelt. Alt vann skal så langt det er mulig passere en trinn 1-løsning før det ledes til et magasin, og vannet fra magasinet skal fortrinnsvis infiltreres lokalt. Magasinene skal plasseres minst 2 meter fra VAVs ledninger.

Du må også dokumentere at magasinet ikke leder vann til drensledninger direkte eller indirekte (fordi grunnen har så liten infiltrerende evne at vannet raskt stiger til drensledningenes nivå). Magasiner må derfor inntegnes på snittegning av drensledning, magasinberegninger utføres, og grunnens infiltrerende evne (eller tettesjikt mellom magasin og drensledning) dokumenteres. Generelle infiltrasjonskart kan ikke brukes som dokumentasjon på lokal infiltrasjonsevne.

Figur 3: Her har utbygger gravd kjeller under grunnvannsnivå. Drensledningen blir da liggende i grunnvannet, og dette er ikke tillatt. For å unngå slike problemer, må grunnvannsnivået bestemmes i planleggingsfasen, slik at man kan bygge uten kjeller/med tett kjeller, jf. TEK 17 (Foto: Eyvind Andersen)

Figur 4: Betongrøret på bildet er en lukket bekk. Grunnvannsnivået i området vil ofte følge den lukkede bekken. Når rørene er fulle, vil flomveien renne på overflaten (Foto: Bent Braskerud)

Bekker

Mange av Oslos bekker er lagt i rør. Oslo kommune jobber nå med å gjenåpne bekker. Det vil ikke bli gitt tillatelse til nye bekkelukkinger. Når det gjelder hvilke byggetiltak som kan tillates i nærheten av vann og vassdrag, henviser VAV til Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten. Åpne og lukkede vassdrag har samme regelverk for byggetiltak.

Overvannspåslipp til VAVs ledninger

Påslipp av overvann skal minimeres og unngås helt hvis mulig. Når VAV vurderer om en søknad skal innvilges, stilles det ulike krav avhengig av tiltakets type, omfang og plassering. Påslipp til fellesledninger (AF) og til overvannsledning som munner ut i en AF-ledning (inaktiv OV-ledning) aksepteres kun hvis det ikke er mulig å håndtere overvannet åpent og lokalt. For en trinnvis utbygging skal det lages en samlet overvannsplan med totalt ønsket påslipp for hele arealet (inkludert tilhørende offentlige arealer), før VAV behandler første del av utbyggingen.

Eksempler på aktuelle påslipp:

- **Eneboliger, småhus og rekkehus:** Tak- og overflatevann skal håndteres åpent og lokalt. Drensvannstilkobling kan eventuelt tillates. Ved bruk av åpne overvannsløsninger (f.eks. regnbed) kan påslipp inntil 0,5 l/s til aktiv OV fra overvannsløsningens drenering vurderes.
- **Parker, kunstgressbaner etc.:** Slike tiltak har ofte gode muligheter til å håndtere overvann lokalt, og påslipp skal normalt kunne unngås. Ved bruk av åpne overvannsløsninger (for eksempel regnbed) kan påslipp fra løsningens drenering vurderes.
- **Vegprosjekter og andre prosjekter med særskilte behov:** Det må tilrettelegges for så mye åpen og lokal overvannshåndtering som mulig. For vegprosjekter vil dette innebære bruk av infiltrasjonssandfang, permakum, infiltrasjonssledninger, vanngjennomtrengelige overflater, grøfter og regnbed etc. Prosjekter med særskilte behov kan være vernede bygg i sentrum, hvor takarealer ikke tillates endret, og hvor det ikke finnes utomhusarealer som kan brukes til infiltrasjon og fordrøyning.
- **Større utbyggingsprosjekter (boligblokker, industri etc.):**
Se også kommunens [Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering i Oslo kommune](#).
 - **Tillatt påslippsmengde til aktiv OV-ledning de siste 250 meterne før utløp i sjø eller i visse vassdrag:** Hvis trinn 1 er håndtert, kan man i slike tilfeller få påslipp uten at det stilles krav til håndtering av trinn 2. Dette gjelder ikke for Hovinbekken, men gjelder for Lysakerelva, Mærradalsbekken, Hoffselva, Frognerelva, Akerselva, Alnaelva og Ljanselva, samt sidevassdrag som er åpne frem til hovedvassdraget.
 - **Tillatt påslippsmengde til aktiv OV-ledning for øvrig:** Hvis krav til håndtering av trinn 1 og trinn 2 er oppfylt, tillates inntil 3,5 l/s påslipp per dekar opp til 5 dekar og deretter 2 l/s per dekar. Eksempel: Tiltaksareal på 14 000 m² gir påslipp på 35,5 l/s.
 - **Tillatt påslippsmengde til avløp fellesledning eller inaktiv overvannsledning:** Maksimal påslippsmengde til AF- eller inaktiv OV-ledning er 1 l/s per dekar for tiltaksareal opp til 5 dekar og deretter 0,5 l/s per dekar. Eksempel: Tiltaksareal på 9 000 m² kan gi 7 l/s påslippsmengde. **NB:** Påslipp gis kun dersom AF-nettet nedstrøms har tilgjengelig kapasitet, og vil kunne reduseres helt ned til 0 l/s i områder med liten kapasitet. Dersom tiltaket innebærer en klar forbedring i forhold til dagens situasjon, vil man normalt få påslipp i tråd med verdiene over. Eksempel på en klar forbedring vil være en eksisterende bygård med direkte påslipp av takvann til AF-nett, som erstattes av et nytt tiltak med lokal håndtering av trinn 1 og fordrøyning i tråd med kravene til trinn 2.

2.3 Søknad om forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse

Igangsettingstillatelse skal være gitt før arbeidet påbegynnes. Det finnes egne søknadsskjemaer for [installasjon av fettutskiller](#) og [boring av energibrønner](#). Da trenger du ikke å fylle ut «søknad om forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse». Det er også mulig å søke om kortvarige vanntilknytninger (inntil 15 dager) ved bruk av et [eget søknadsskjema](#).

2.3.1 Søknadens innhold

Søknadsskjemaet for forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse (IG) er mer omfattende enn skjemaet for rammesøknader. For at du skal slippe å måtte svare på spørsmål som ikke er relevante for din byggesak (det kreves mer dokumentasjon for å bygge en bygård enn for en garasje), må du innledningsvis velge hvilken kategori av tiltak du søker om IG for.

Tiltaket (bygget) skal alltid inntegnes på VAVs hovedledningskart i A3 og i målestokk 1:500 (se vedlegg 1). Ved store områder kan 1:1000 benyttes. Kartet skal være nyere enn 6 måneder. Stikkledninger og utstyr skal tegnes inn fra veggliv til tilknytningspunkt på kommunens ledning. Dimensjoner, materiale, utvendige stengeventiler, drenskummer/-ledninger, stakekummer osv. skal angis. Dersom bygget tilknyttes eksisterende private stikk- eller fellesledninger, skal skillet mellom nye og gamle ledninger avmerkes, og det skal fremgå hvilke bygg som deler ledninger.

I tillegg kan det bli stilt krav om ytterligere vedlegg, avhengig av hva du ønsker å gjøre:

- Tegning av ny eller endret kum i målestokk 1:20 i plan og snitt (se vedlegg 2 og 3)
- Kumfoto av eksisterende kum (bør fortrinnsvis inkluderes på kumtegning)
- Snittegning som viser tiltakets plassering i forhold til kommunens ledningsanlegg
- Overvannsdokumentasjon (dersom du søker om påslipp av overvann), se avsnitt 2.2.3.
- Snittegning som viser plassering av infiltrasjonsmagasiner i forhold til drensledninger og grunnvannsnivå
- Ledningskart eller bunnledningsplan som viser oljeutskilleranlegg i detalj, se avsnitt 2.3.13 og vedlegg 4.

2.3.2 Tiltakets plassering

Ved søknad om forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse er det en forutsetning at tiltakets plassering ikke er i konflikt med VAVs anlegg (se avsnitt 2.2.2.), eller at en eventuell konflikt er vurdert og løst i forbindelse med søknad om forhåndsuttalelse til rammetillatelse.

2.3.3 Overvanns- og drensvannshåndtering

Over- og drensvannshåndtering skal vurderes, med mindre dette er avklart ved rammetillatelse. VAVs krav til dokumentasjon er de samme som er beskrevet for rammesøknad i avsnitt 2.2.3.

2.3.4 Tilknytning direkte til VAVs ledninger

Av hensyn til drift- og vedlikehold (lekkasjesøk, spyling av tette stikkledninger etc.) anbefaler VAV at både vann- og avløpsstikkledninger tilknyttes i kum. VAV krever normalt at vannstikkledninger tilknyttes i nærmeste kum, men kan gjøre unntak dersom det enten er svært dyrt å få til tilkobling i kum eller dersom ledningen er gammel og eller har så mange anboringer fra før at flytting av

**Stikkledninger skal
fortrinnsvis tilkobles i kum**

tilkoblingen til kum like gjerne kan vente til VAV oppgraderer sitt nett i området. Gjenbruk av eksisterende tilknytningspunkt for eiendommen tillates normalt også.

Vannstikkledninger med større dimensjon enn 63 mm skal alltid tilknyttes i kum. Normalt tillates verken an boring på ledning eller tilkobling i kum dersom VAVs vannledning har større dimensjon enn 300 mm (tilsvarer utvendig dimensjon 355 mm for PE-rør). Dersom private stikkledninger skal legges parallelt med kommunale ledninger, må avstanden til ytterkant av nærmeste kommunale ledning være minst 2 meter. Stikkledninger under trafikkerte veier anbefales lagt i varerør.

Avløpsledninger med dimensjon DN 200 eller større skal tilknyttes i kum. Unntak kan gjøres dersom kommunens ledning er 3 ganger større dimensjon enn den private ledningen som skal tilknyttes. Tilknytning til tunneler og andre store ledninger bør fortrinnsvis unngås.

For å redusere risiko for kjelleroversvømmelser skal det være minst 90 cm høydeforskjell mellom byggets laveste sluk og innvendig topp i kommunens avløpsledning i påkoblingspunktet, se vedlegg 5. Avløpsvann som pumpes til kommunens ledning skal trykkutjevnes i selvfalkum eller likeverdig trykkutjevneende løsning. Høydeforskjell mellom innløp selvfalkum og innvendig topp i VAVs ledning i påkoblingspunktet skal være minst 90 cm. Felles pumpekum eller selvfalkum for spill- og overvann tillates ikke. Det stilles også krav til 90 cm overhøyde dersom eksisterende bygg med lavere overhøyde rehabiliterer sine stikkledninger.

2.3.5 Tilknytning i VAVs kummer

Ved tilknytning i kommunens kummer eller ved etablering av ny kommunal kum (eller nedgravd ventil) skal det tegnes kumtegn i plan og snitt i målestokk 1:20 (med opplysninger om materialvalg, utførelse osv., se vedlegg 2 og 3 for eksempler). Det skal sendes inn foto av den eksisterende kummen. Kuminformasjon fremgår også av [kommunens VA-norm](#).

2.3.6 Tilbakestrømningsbeskyttelse

Kommunens vannledninger skal sikres mot tilbakestrømning fra tilknyttede abonnenter. Norsk standard NS-EN 1717 inneholder de krav som må følges. Det stilles strengere krav til sikring jo farligere forurensning det er snakk om (væskekategori 1 til 5), og det er abonnentens ansvar at sikringen er tilstrekkelig. Det skal alltid være tilbakestrømningsbeskyttelse etter innvendig stoppekran og før første rørforgreining. Den skal være plassert slik at det er mulig å komme til for kontroll og vedlikehold. Les mer på VAVs [nettside for tilbakestrømningsbeskyttelse](#).

For vanlige boliger kreves det en verifiserbar tilbakestrømningsventil (væskekategori 2). For vann som kan være kjemisk eller mikrobiologisk forurenset kreves det bedre ventil (væskekategori 3 eller 4) eller luftgap (væskekategori 5). Kravet om beskyttelse gjelder også for midlertidige tilkoblinger som festivaler, bygge- og anleggsvirksomhet etc.

Hvis alle tappepunkt og alt utstyr er sikret i henhold til den væskekategorien de faller inn under, kan det monteres en kontrollerbar EA-ventil på hovedvanninntaket. For eksempel vil et kontorbygg som har kjemilaboratorium og der resten av bygget består av vanlige sanitære installasjoner (tekjøkken og toaletter), kunne sikre vanninntak til laboratoriet med en BA-ventil. Dermed beskyttes også resten av bygget mot forurensning fra laboratoriet.

Figur 5: To typer tilbakestrømningsbeskyttelse. Til venstre vises en kontrollerbar tilbakeslagsventil med integrert stoppventil (EA, jf. NS-EN 1717). Testporten er på undersiden mellom den hvite tilbakeslagsventilen og stoppventilen oppstrøms. Denne ventilen aksepteres mot væskekategori 2 (vann som har endret lukt, smak, temperatur eller farge). Til høyre vises en bedre beskyttelse (BA, jf. NS-EN 1717). Slike ventiler beskytter mot væskekategori 3 og 4 (alle typer kjemisk forurensning). **NB:** BA-ventiler må monteres horisontalt med dreneringen ned, og det skal være luftgap mellom drenering og avløpsrør. Det skal monteres stengeventil før og etter BA-ventilen (nødvendig for kontroll og vedlikehold), og noen typer trenger et filter i forkant. Mot vann som kan være forurensset av smittestoff bør det være luftgap. Alle barrierer må kunne testes/verifiseres. (Foto: Eyvind Andersen)

2.3.7 Tilknytning av overvann eller drensvann

Tilknytning av overvann eller drensvann skal unngås der det er mulig å håndtere vannet lokalt, se avsnitt 2.2.3. Det stilles krav om installering av mengdebegrenser der det gis tillatelse til påslipp av overvann. Mengdebegrenseren må være tilgjengelig for kontroll via inspeksjonskum.

Ved nyetableringer eller rehabiliteringer skal det legges separate stikkledninger for henholdsvis spillvann og overvann (inkludert drensvann). Dette skal gjøres selv om kommunens avløpsnett er fellessystem (AF). Da vil man unngå fordyrende omlegging dersom kommunen siden vedtar å separere fellessystemet. Stikkledningene for spillvann og overvann skal i så fall sammenføres så nær tilknytningspunktet på kommunens ledning som mulig. Overvannsledningen skal ligge til venstre for spillvannsledningen sett mot vannets strømretning.

2.3.8 Sprinklerinnlegg/vanntåkeanlegg

Innlegg for sprinkling som har større dimensjon enn 63 mm skal ha separat stikkledning fra kommunal kum, se vedlegg 3, jf. NS-EN 12845. Uttak av slokkevann til sprinkleranlegg skal ikke overskride 20 l/s i småhusbebyggelse og 50 l/s i annen begynnelse. Vanntrykket ved påkoblingspunktet kan bli endret, men skal ved normal drift være minst 2 bar. Det er søkers ansvar å sikre at anlegget har tilstrekkelig kapasitet, se avsnitt 2.3.9.

Sprinklerinnlegg tilknyttet i kum skal sikres mot tilbakestrømning både i kum (EA, jf. NS-EN 1717) og innvendig i bygget (BA, jf. NS-EN 1717). Mindre sprinklerinnlegg som er tilknyttet innvendig i bygg eller ved an boring på ledning skal sikres mot tilbakestrømning innvendig i bygget (BA, jf. NS-EN 1717, denne plasseres så tidlig som mulig på sprinkleravgreiningen).

Sprinklertilkoblinger skal gjøres i kummer som oppfyller VA-normens kumkrav. Eksisterende kum som ikke oppfyller dagens krav, bør byttes ut med en ny kum. Der dagens kum er en felleskum for vann og avløp, vil denne normalt kunne beholdes som avløpskum, mens man bygger ny vannkum ved siden av. Om dette blir uforholdsmessig dyrt, tillates det også at man bygger en helt ny kum (for eksempel: VAV vil ikke kreve at man skal grave 10 meter i offentlig vei for å komme til en kum man uansett må bytte ut).

VAV skal varsles før testing av sprinkleranlegg. Slike tester skal ikke utføres under regnvær, de skal vare i maksimalt 2 minutter og vannhastigheten skal ikke overstige 10 liter i sekundet, med mindre annet er skriftlig avtalt med VAV. Rent avløpsvann for sprinklertesting i sprinklersentralen kan tilknyttes alle typer avløpsledninger (AF, SP og OV), mens skittent vann fra drenering av sprinklerrør i bygg må føres til SP eller AF. Avløp fra sprinkleranlegg tilsatt glykol skal ikke føres til avløpsnett.

2.3.9 Krav til kapasitetsberegning

Dersom dere planlegger sprinkleranlegg eller andre store uttak (mer enn 10 l/s), kan dere hente en kapasitetsberegning fra VAVs nettside for «[Kapasitetsberegning og tappetester](#)». Vann- og avløpsetaten tillater ikke at trykket senkes lavere enn til 10 mvs (1 bar). Abonnementen kan bli erstatningsrettslig ansvarlig for skader forårsaket av eget sanitæranlegg, f.eks. innsug av forurensninger og skader på kommunens ledninger.

2.3.10 Tilknytning av svømmebasseng

Største dimensjon for fylling med fast tilknytning eller ved fylling via slange er normalt DN15 ($\frac{1}{2}$ " slangekran aksepteres). Offentlige bassenger kan ha større dimensjoner, jf. 2.3.9. Ved fast tilknytning skal påfyllingen til svømmebassenget sikres mot tilbakestrømning med luftgap.

Det kreves ikke påslippstillatelse (se avsnitt 3.2) for å tømme svømmebassenger for klorholdig vann. Når VAV gir tillatelse til påkobling til avløpsnett gis tillatelsen med dimensjonskrav (normalt DN 50) som begrenser tømmehastighet og dermed beskytter ledningsnett og renseanlegg. Det skal være brutt avløp (luftgap mellom utløp og vårt nett) og tømming skal skje med selvfall. Utendørs bassenger skal ha lokk eller andre løsninger (overløp til infiltrasjonsmagasin etc.) som gjør at regnvann håndteres på egen tomt og ikke ledes til VAVs nett.

2.3.11 Etablering av vei og/eller fortau

Ved etablering av vei og fortau må også lysstolper, trafikklys og andre ting som krever fundamentering tegnes inn på søknadskartet, og dersom de plasseres nær VAVs ledninger (se avsnitt 2.2.2), må snittegning sendes inn. Sandfang skal plasseres minst 0,2 meter unna VAVs ledninger. For å minimere tilførsel av overvann til VAVs nett bør det benyttes løsninger som infiltrasjonssandfang (se vedlegg 6 infiltrasjonssandfang), permakum, langsgående slissede overvannsledninger, bruk av vanngjennomtrengelige overflater, infiltrasjon i grøfter og regnbed (kjeftesluk kan lede vann under fortau og sykkelveier), bruk av magasiner etc.

2.3.12 Midlertidige tilknytninger

Midlertidige tilknytninger er tilknytninger som er ment å vare kortere enn 2 år. Disse skal fortrinnsvis tilknyttes i kum. For vanntilknytninger inntil 15 dager er det mulig å søke om en forenklet behandling ved bruk av et [eget søknadsskjema](#), og i slike tilfeller kan du selv ordne avløp med portable løsninger. Hvis tilkoblingen skal vare lenger enn 15 dager, eller hvis det skal gjøres tilkobling til VAVs avløpsnett, kreves det ordinær søknad.

2.3.13 Tilknytning av oljeutskilleranlegg

Hvis du skal installere eller skifte ut en oljeutskiller, må du ha en forhåndsuttalelse fra VAV som du legger ved søknad til Plan- og bygningsetaten. Lenke til søknadsskjema finner du på vår [nettside om oljeutskilleranlegg](#).

Søknaden skal inneholde et ledningskart / situasjonskart som inneholder følgende informasjon (se vedlegg 4):

- Oljeutskillerens beliggenhet
- Alle sluk/renner som drenerer til oljeutskilleranlegget
- Avløpsledning fra oljeutskilleranlegget og frem til tilknytningspunkt på kommunens ledning
- Beskrivelse av lokalitetene som drenerer til slukene (vaskeplass, verksted osv.)

Figur 6: Fukt i garasjeanlegg skal ikke føres til VAVs ledninger, men må håndteres lokalt. VAV tillater ikke etablering av sluk med oljeutskiller i garasjeanlegg (Foto: Eyvind Andersen)

Oljeutskilleranlegget skal ha prøvetakingskum, og produseres, dimensjoneres og installeres i henhold til *Norsk Standard NS-EN 858-1:2002+A1* og *NS-EN 858-2*. Anlegget skal knyttes til kommunens spillvannsledning (SP/AF-ledning).

I stedet for å bruke oljeutskiller er det nå flere verksteder som velger å plugge sluket pga. lite bruk av kjemikalier. Ved oljesøl bruker de bark og matter for å suge opp oljen, og kaster deretter i farlig avfall. Virksomheter som er omfattet av forurensningsforskriften kap. 15 må ha en utslippstillatelse før anlegget tas i bruk. Se kapittel 3.1 for søknad om utslippstillatelse.

2.3.14 Garasjeanlegg og sykkelvask

VAV tillater ikke at garasjesluk (ACO-drain mv.) tilknyttes våre avløpsledninger fordi vi ikke ønsker unødvendig tilførsel av potensielt forurensset vann til kommunens avløpsnett. Dette gjelder selv om man installerer oljeutskiller, da vi ikke har kapasitet til å følge opp slike anlegg med tilsyn. Vann fra garasjesluk må derfor håndteres lokalt. Vaskeanlegg for sykkel kan kobles til VAVs nett, dersom det kun er sykkelvaskevann som kan drenere til sluket. Partikler fra sykkelvask skal fjernes før påslipp, men det stilles ikke krav om oljeutskiller. Det betyr at det må være en barriere (filter, sandfang o.l.) som fanger opp partiklene før vannet går videre ut på avløpsnettet. Bruk av filter/duk som binder oljerester anbefales.

2.3.15 Tilknytning av fettutskiller

Virksomheter ([jf. §2 i Oslos forskrift om fettholdig avløpsvann](#)) som har påslipp av fettholdig avløpsvann (animalsk eller vegetabilsk fett) skal ha fettutskiller. Installasjon av fettutskiller er søknadspliktig hos Plan- og bygningsetaten, og før PBE gir igangsettingstillatelse må du ha forhåndsuttalelse fra VAV. Denne får du ved å fylle ut skjema for [Registrering av fettutskillere](#). Fettutskilleren skal dimensjoneres og installeres i henhold til Norsk Standard, NS-EN 1825-1 og NS-EN 1825-2.

2.3.16 Boring i grunnen (energibrønn, grunnundersøkelser o.l.)

Hvis du skal bore i grunnen må du avklare med Vann- og avløpsetaten om borearbeidet kan komme i konflikt med kommunens vann- og avløpsanlegg. Du finner all nødvendig informasjon om hvordan du avklarer boringen på våre nettsider:

[Boring i grunnen med/eller uten påslipp av rensset anleggsvann](#)

2.3.17 Tilknytning av kunstgressbane

Banedekkets ulike lag skal være vanngjennomtrengelige, slik at overvann kan infiltrere til grunnen. VAV kan tillate påslipp fra drensledninger under banedekket rundt banen, så lenge det dokumenteres at de anlegges minst 0,5 m over grunnvannsnivået. VAV tillater ikke at det anlegges åpne sandfang med påslipp til våre ledninger nær baner som bruker gummigranulat. For baner som bruker naturgranulat kan vi tillate påslipp for drenering av overflatebaserte overvannsløsninger nær banen, inkludert overløpssandfang i regnbed, men disse må anlegges med granulatfangerløsning.

2.4 Riving av bygg og plugging av vann- og avløpsledninger

Når stikkledninger for vann og avløp skal tas ut av drift permanent eller for en lengre periode (mer enn 2 år), skal de plugges, jf. plan- og bygningsloven §31-6. Plugging skal normalt skje i tilknytningspunkt på kommunens ledninger eller i tilknytningspunkt på private fellesledninger. Du må sende inn søknad om forhåndsuttalelse ved opphør av tilknytning/plugging. Før dere søker må dere undersøke om stikkledningen har tilknyttet olje- eller fettutskiller, se punkt 2.5.

Dersom stikkledningene/påkoblingspunktet skal gjenbrukes av nytt bygg på tomte innen 2 år, kan man i stedet velge å søke om gjenbruk av stikkledninger/påkoblingspunkt. Grensen på 2 år er satt da VAV av hygienemessige årsaker ikke ønsker at stikkledninger i grunnen skal stå uten gjennomstrømning på ubestemt tid. Samtidig er det ikke ønskelig at man skal måtte grave i vei 2 ganger for alle nye byggeprosjekter, først for å plugge og deretter for å gjøre ny tilkobling. Dersom man velger å søke om gjenbruk av ledninger, vil eiendommen fortsatt måtte betale VA-gebyr, men dette er normalt langt billigere enn å grave. Denne ordningen erstatter gammel ordning med bankgaranti/depositum ved midlertidig plugging. Når bygg rives, vil man normalt plugge stikkledningene på egen tomt, og for at dette arbeidet skal utføres forsvarlig, stiller VAV krav om at arbeidet skal utføres av foretak som er godkjent for ansvarsrett.

2.5 Fjerning av olje- og fettutskillere

Olje- eller fettutskillere skal fjernes når:

- utskiller permanent tas ut av bruk
- bygningen skal rives

Avløpsledningen fra olje- eller fettutskilleranlegget skal plugges i forgreningspunktet. Alle sluk som drenerer til anlegget skal plugges. Bekreftelse på utført arbeid skal sendes til VAV.

Dokumentasjonen må være signert av utførende firma, og skal sendes til postmottak@vav.oslo.kommune.no.

Hvis dere kan dokumentere at utskiller ikke er en fare for forurensning, kan dere søke om dispensasjon fra kravet om fjerning. Hvis bygningen skal rives, skal utskiller fjernes sammen med bygningen.

2.6 Sluttdokumentasjon til VAV

I VAVs brev med forhåndsuttalelse til igangsettingstillatelse, stilles normalt krav om [innsending av sluttdokumentasjon](#).

Sluttdokumentasjonstegninger skal merkes med ordene «Som bygget», samt dato og underskriften til innsenderen. VAVs bekreftelse på mottatt sluttdokumentasjon legges ved søknad om ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse til Plan- og bygningsetaten.

Figur 7: VAV stoler på at ansvarlig søker sikrer at det bygges i samsvar med tillatelsen. Noen ganger foretar likevel VAV kontroller. Her er fargeprøving brukt til å avdekke ulovlig tilkobling av takvann til avløpsledning. Grønn farge er tilsatt taknedløp, og spores i kum nedstrøms (Foto: Kjell Pedersen)

Følgende dokumentasjon skal normalt sendes inn:

- Ledningskart fra VAV som PDF i A3-format, normalt i målestokk 1:500 (kartet skal ikke være eldre enn 6 måneder, se vedlegg 1). [Ledningsregistreringsforskriften](#) stiller krav til nøyaktig stedfesting ledningsanlegg, inkludert stikkledninger. Nøyaktighetskrav fremgår gjennom henvisning til [standard fra Kartverket](#).
- Tiltak med omfattende stikkledningstraseer vil i tillegg få krav om innmålingsfil (totalstasjon eller GNSS) i GML filformat. Digital kartfil kan med fordel også vedlegges for mindre byggeprosjekter (dette gir mer presis registrering av stikkledninger).
- Kumtegninger med kumfoto (plan og snitt, målestokk 1:20, se vedlegg 2 og 3). NB: kun ved tilknytninger i kommunens kummer.
- Lengdeprofil med kotehøyder skal leveres dersom det ikke leveres GML-fil. Denne skal inneholde vann-, overvann- og spillvannsledning, og skal angi høyde ved husvegg for alle tre ledninger, samt høyde på laveste sluk for spillvann (se vedlegg 5).
- Bunnledningsplan med fargesymboler (se vedlegg 7).
- Foto av tilbakestrømningsbeskyttelse (ventil, jf. NS-EN 1717).
- Utomhusplan med inntegnede overvannsløsninger (åpne og lukkede) og avrenningspiler. Foto av åpne overvannsløsninger skal vises på utomhusplanen (se vedlegg 8). NB: kun når overvann er tilknyttet.
- Foto som dokumenterer at eventuell drensledning er lagt minst 50 cm over grunnvannsnivået.

2.7 Tilknytningsgebyr

2.7.1 Ordinær tilknytning:

Tilknytning av nytt bruksareal (BRA) til kommunal vann- og/eller avløpsledning kan utløse tilknytningsgebyr. For eiendommer som er tilknyttet etter 1. januar 1977, beregnes gebyret som et engangsgebyr ut fra hele tomtens areal. For eiendommer som ble tilknyttet for første gang før 1977, beregnes gebyret som et tilleggsgebyr for utvidelser av bruksarealet som til sammen utgjør 80 m² eller mer.

2.7.2 Midlertidig tilknytning:

Gebyr for midlertidig tilknytning beregnes ut fra et tomteareal på 300 m² (minimumsgebyr). Hvis det må legges frem ny hovedledning for den midlertidige tilknytningen, beregnes gebyret som et ordinært tilknytningsgebyr. Midlertidige vanntilknytninger i inntil 15 dager, se avsnitt 2.3.12, har et fast tilknytningsgebyr uavhengig av tomtearealet, og faktureres i etterkant.

2.7.3 Generell informasjon

Skjemaet «[Beregning av tilknytningsgebyr](#)» må sendes inn til VAV. Bestilling av arbeider på hovedledning kan ikke avtales før skjema for beregning av tilknytningsgebyr er sendt inn. Ved øvrige tilknytninger, som øker tomtens tilknyttede bruksareal, skal gebyret betales så snart det foreligger midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest. Se også egen [veiledning om tilknytningsgebyr](#).

3 Påslipp av forurenset avløpsvann fra virksomheter

3.1 Utslipp av oljeholdig avløpsvann

Alle som har utslipp av oljeholdig avløpsvann, må ha en oljeutskiller eller liknende, og søke om tillatelse hos Vann- og avløpsetaten. Når dere skal installere en oljeutskiller må dere følge kravene i punkt 2.3.13.

Kravene gjelder for alle virksomheter som har utslipp av oljeholdig avløpsvann fra:

- a) bensinstasjoner,
- b) vaskehaller for kjøretøy,
- c) motorverksteder,
- d) bussterminaler,
- e) verksteder og klargjøringssentraler for kjøretøyer, anleggsmaskiner og skinnegående materiell, og
- f) anlegg for understellsbehandling

som har vaskeplass, smørehall, servicehall eller lignende. Virksomheter som ikke omfattes av kapittel 15, men som kan ha utslipp av oljeholdig avløpsvann, må også søke om påslipp.

For å søke om en utslippstillatelse eller påslipp, må du fylle ut skjemaet «[Søknad om utslippstillatelse for oljeholdig avløpsvann](#)» som du finner på våre nettsider. Sammen med søknaden skal du sende inn et ledningskart/situasjonskart, se vedlegg 4. Kartet skal beskrive

- oljeutskillerens beliggenhet
- alle sluk/renner som drenerer til oljeutskilleranlegget
- avløpsledning fra oljeutskilleranlegget og frem til tilknytningspunkt på kommunens ledning
- beskrivelse av lokalitetene som drenerer til slukene (vaskeplass, verksted osv.)

3.2 Påslipp av forurenset vann fra permanent virksomhet til avløpsnett

Med forurenset vann menes prosessvann, sigevann, vaskevann og annet som skiller seg fra sanitært avløpsvann. Med permanent virksomhet mener vi virksomheter som har en fast tilknytning til kommunens avløpsnett, i motsetning til anleggsvann (se kap. 3.3).

Virksomheter som skal ha påslipp av forurenset vann til kommunens avløpsnett, må sende inn opplysninger om dette. På grunnlag av opplysningene, vil vi vurdere om vi har behov for å stille påslippskrav. Vi stiller eventuelle krav for å hindre driftsforstyrrelser i våre avløpsanlegg. Send opplysninger til postmottak@vav.oslo.kommune.no. Dere må gjøre dette før dere søker om igangsettingstillatelse hos Plan- og bygningsetaten.

Dere må sende inn følgende opplysninger:

- Beskrivelse av aktiviteter/prosesser som skal foregå, og hvilken påvirkning disse kan ha på avløpsvannet
- Forventet fysisk/kjemisk sammensetning av vannet (f.eks. pH, temperatur, miljøgifter, tungmetaller, nitrogen, fosfor, glykol, KOF-organisk stoff m.m.)
- Antatte vannmengder (l/s) og årlige avløps-/prosessavløpsmengder
- Beskrivelse av eventuelt renseanlegg inkl. prøvetakingspunkt
- Eventuell tillatelse fra statlig myndighet (Statsforvalteren eller Miljødirektoratet)

Før påslipp skal vannkvaliteten tilfredsstillende være [grenseverdier](#).

Ved påslipp av varmt vann fra nødkjøleanlegg er det den ansvarlige for virksomheten som skal sikre at vannet ikke holder for høy temperatur. Ved påslipp til VAVs ledninger skal vannet ha temperatur under 50°C. Rent kjølevann skal fortrinnsvis føres til overvannsledninger. Når det siden når frem til vassdrag, krever Statsforvalteren at temperaturen skal være under 20°C.

3.3 Påslipp av anleggsvann

Dersom det er behov for å pumpe anleggsvann til kommunens avløpsnett, må dere søke om dette. Med anleggsvann mener vi vann som entreprenøren har behov for å pumpe bort fra anleggsplatsen. Dette kan for eksempel være innsig av grunnvann og regnvann i byggegrop/grøft, eller vann som oppstår i forbindelse med boring av energibrønner.

Påslipp til kommunens nett er siste løsning etter at infiltrasjon i grunnen eller utslipp til nærliggende elv/vassdrag er vurdert. Vi vil stille krav til påslippet slik at det ikke vil føre til driftsforstyrrelser i våre ledninger, pumpestasjoner og avløpsrenseanlegg. Det skal heller ikke være til skade for vårt driftspersonell.

Du kan søke om påslipp av anleggsvann ved å fylle ut skjemaet «[Boring i fjellgrunn / påslipp av anleggsvann](#)». Hvis det er tilgjengelig overvannskum, skal denne benyttes for påslipp.

Bakgrunnen til dette er at vi ser på anleggsvann som forurensset overvann, og noe som hører hjemme på overvannsnettet etter at det er renset. Vi arbeider for å redusere påslipp av fremmedvann til våre avløpsanlegg da det har begrenset kapasitet.

4 Utslippstillatelse for avløpsanlegg i spredt bebyggelse

Etablering av avløpsanlegg i spredt bebyggelse (som infiltrasjonsanlegg, minirensesanlegg, gråvannsanlegg og tett tank) er søknadspliktig. Ved etablering av slike anlegg må det [søkes om utslippstillatelse](#) etter forurensningsforskriften kap. 12. Deretter må det søkes om igangsettelsestillatelse fra Plan- og bygningsetaten (PBE), med utslippstillatelsen vedlagt. Mindre oppgraderinger av eksisterende anlegg (uten graving) er ikke søknadspliktig. Innenfor markagrensa må det i tillegg søkes om dispensasjon fra Markaloven. Søknad om dispensasjon kan sendes til PBE samtidig som det søkes om igangsettingstillatelse.

Figur 10: Tilsyn med avløpsanlegg i spredt bebyggelse gjennomføres jevnlig. Bildet viser et stort anlegg (Foto: VAV).

NB: Kartet er laget som et eksempelkart for byggesak, og viser ikke reelle stikkledninger.

Påkoblingspunkter er markert tydelig på hver av hovedledningene

5" SP BET, 1" VL CU
(eksisterende rør)

63 VL PE, 125 SP PVC

40 VL PE, 110 SP PVC

32 VL PE, 50 SP PE (pumpeledning)

Pumpekum

22 VI PE 110 SR PVC

Stakeum

Stengeventil ved

Brannkum

110 PVC Drensledning

Drenskum

Infiltrasjonsmagasin

Ledningsfarger:

Vannledning VL: Blå

Spillvannsledning SP: Grønn

Drensledning/overvannsledning: Brun

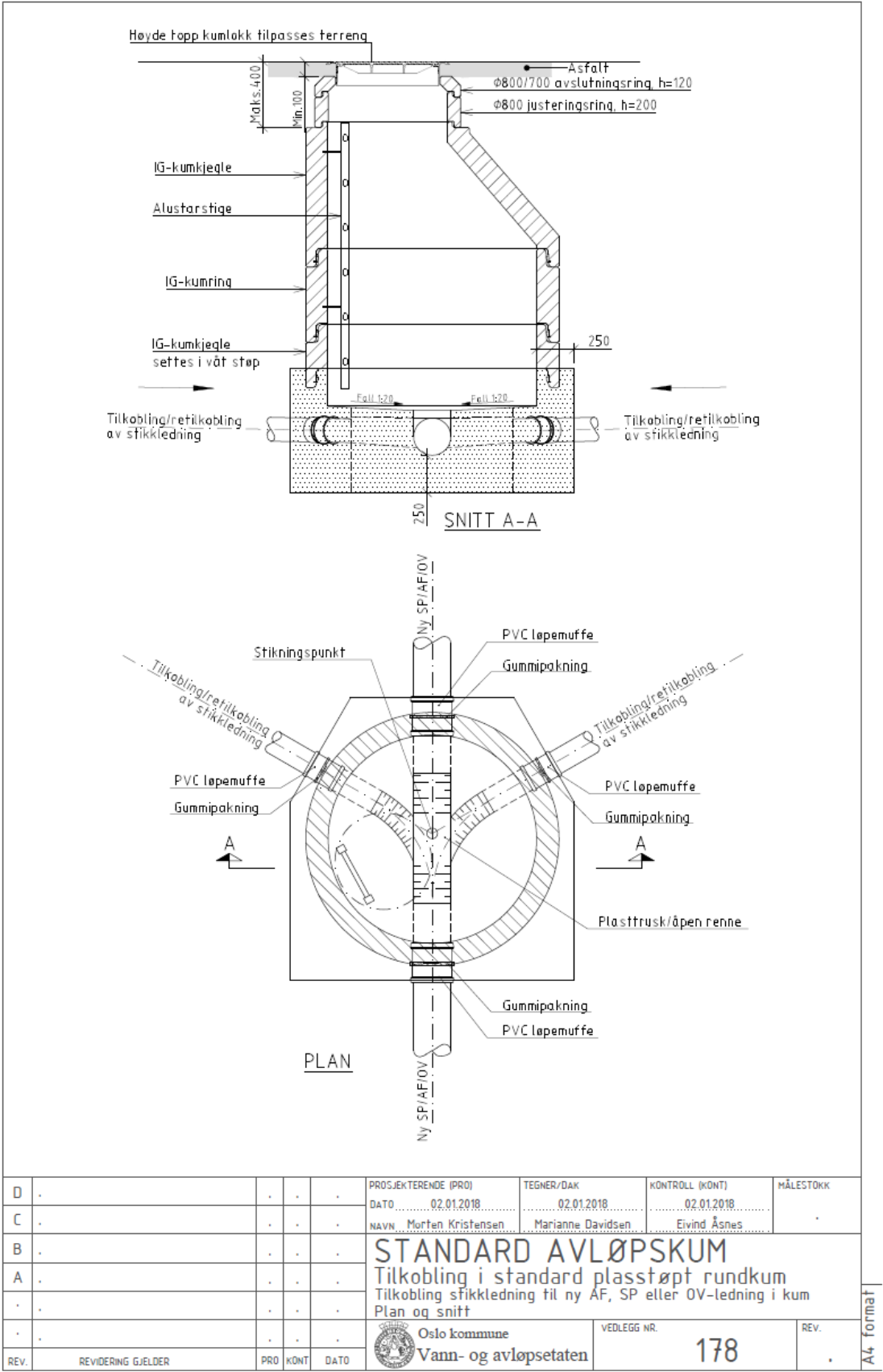
Andre tegningskrav:

Det skal markeres hvilke ledninger som er eksisterende og hvilke som er nye.

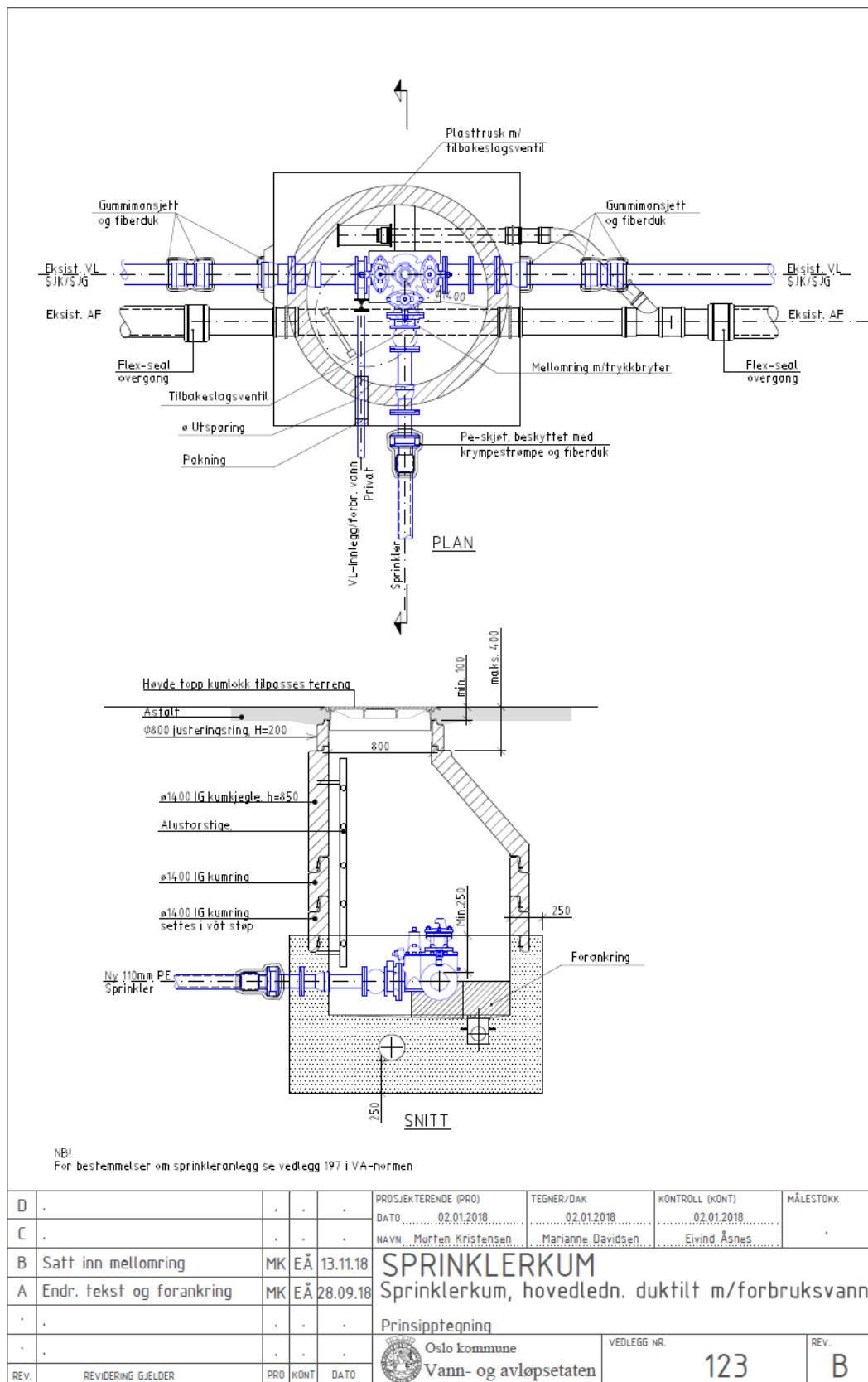
Ved innsending av sluttdokumentasjon skal det benyttes et oppdatert kart, som merkes med dato, initialer og "Som bygget".

	Oslo kommune Vann- og avløpsetaten Tel: 02 180		Punkt / kumtype				Utstyr	
			 Kum Bremsekum Fordelingskum Markerings-/ Stakekum Påslippskum Hydrant Bekkelinntak m/u rist Utslipp	 Overløp Reduksjonskum Pumpestasjon VL Pumpestasjon SP/AF Pumpestasjon OV basseng • Diverse punkt • Grenpunkt • Ventilpunkt	 Brannventil Ekstra kumlokk Luftventil Spyleventil Utvirer m/blindeflens Utvirer m/sluseventil Utvirer m/st.v. og flens Vannpost Tilbakeslagsventil Ledningslokk Mengdeviser / målerenne Reduksjonsventil Stengeventil (åpen/lukket)			
Dato: 2018.09.19 Sign: KTS		Målestokk 1:500	Adkomst DO Dar NT Nedstigningstørn ST Stige	Kumform F Firkantet N Kum eget nett R Rund				

Vedlegg 2: Avløpskum

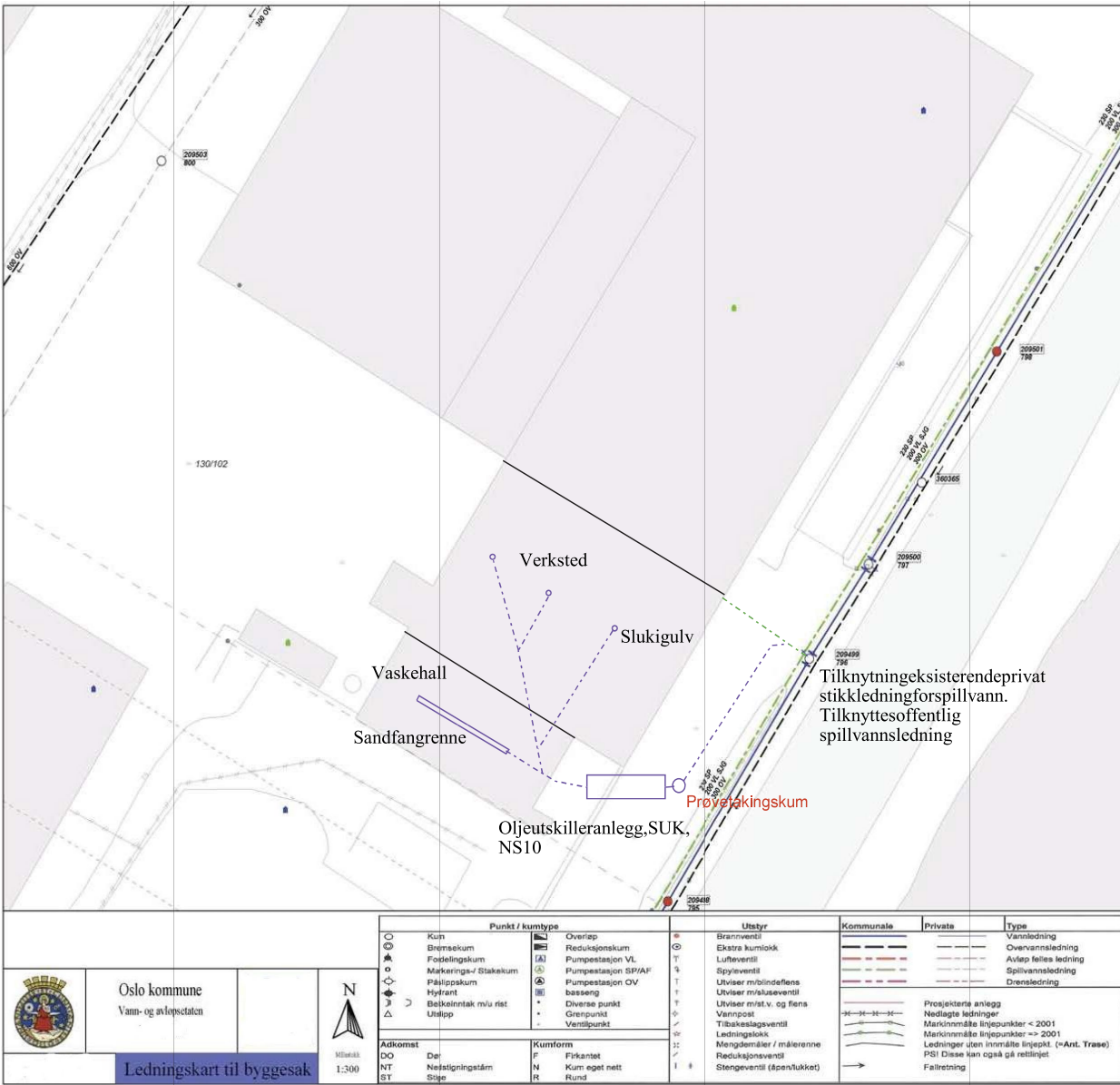

Vedlegg 3: Sprinklerkum med forbruksvann

Vedlegg 4: Oljeholdig avløpsvann – ledningskart

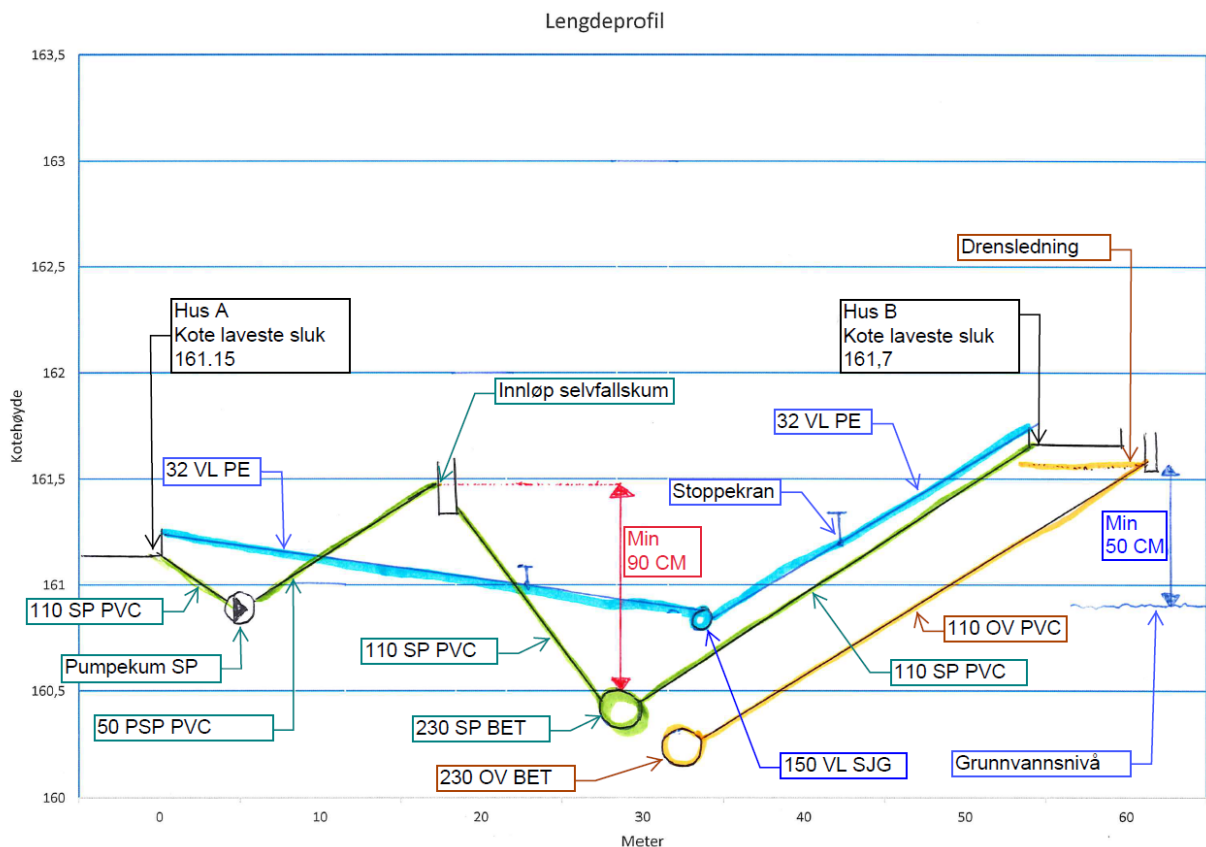
Utendørsanlegg kan inntegres på ledningskart. Oljeutskilleranlegg som er plassert inne i bygg kan alternativt inntegres på bunnledningsplan.

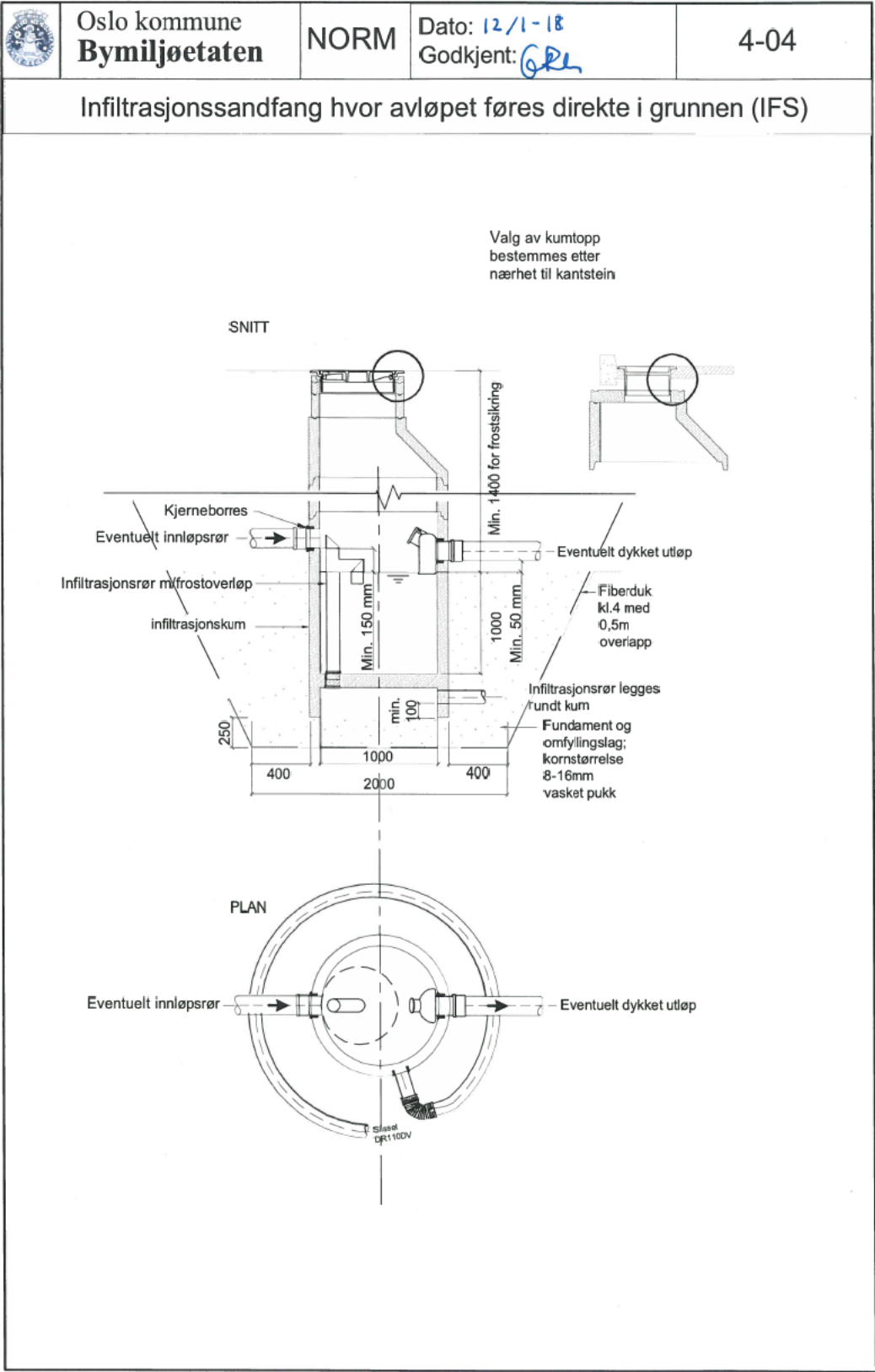
Vedlegg 5: Lengdeprofil

Som følge av krav i ledningsregistreringsforskriften skal også vann- og overvannsledninger tegnes inn på lengdeprofilen.

For å hindre oversvømmelse fra kommunens avløpsledning (her: SP 230), skal lavest beliggende avløpsåpning (vannlås, sluk eller liknende) i de tilkoblede bygningene ligge minst 90 cm høyere enn innvendig topp på kommunens avløpsledning i stikkledningens forgreiningspunkt. Der dette ikke er mulig, må du etablere pumpeløsninger som sikrer tilsvarende høydeforskjell.

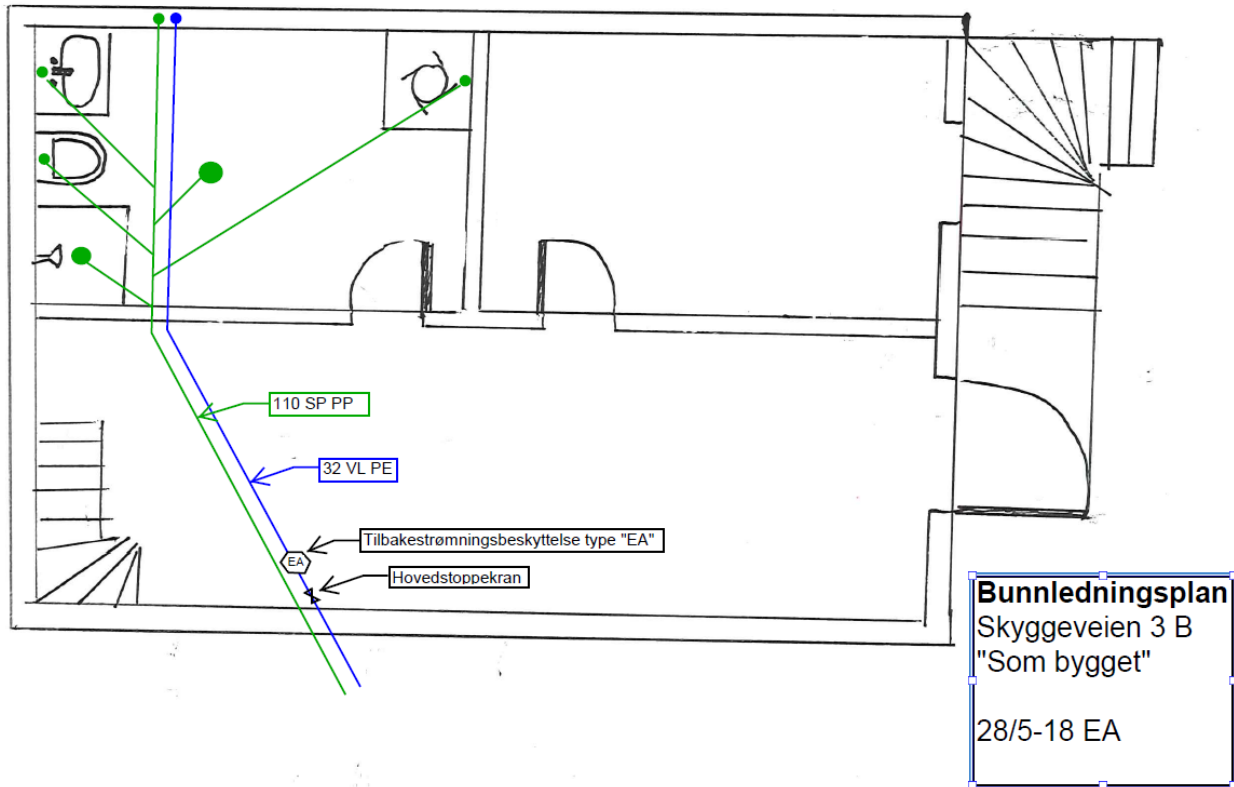

Vedlegg 6: Infiltrasjonssandfang

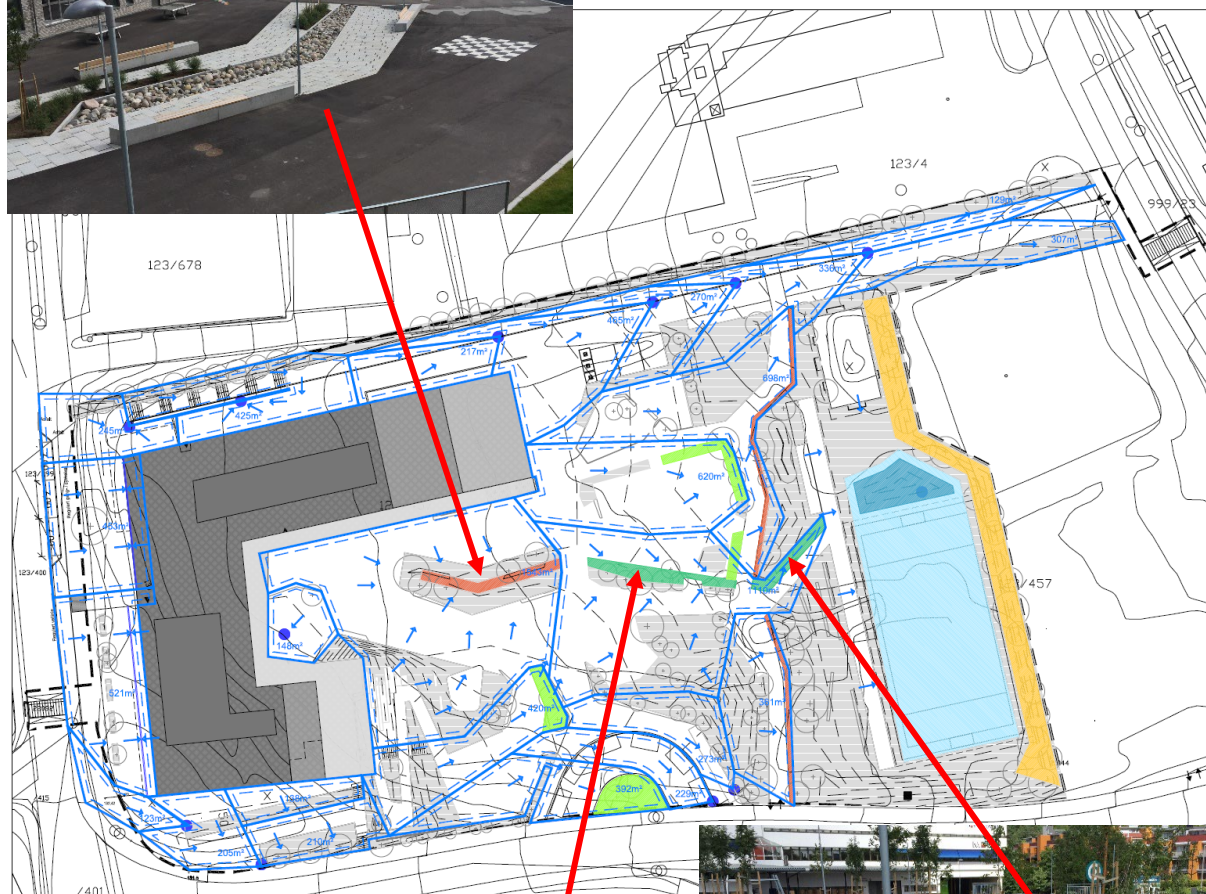
Vedlegg 7: Bunnledningsplan

Bunnledning for spillvann er markert med grønn farge, mens forbruksvannet er markert med blå farge. Dimensjoner og materialer for ledningene er inntegnet. På vannledningen er hovedstoppekran og tilbakestrømningsbeskyttelse (ventil type EA) markert. EA-ventilen skal plasseres etter hovedstoppekranen, men før første tilkobling til vannledningen.

Vedlegg 8: Utomhusplan med foto av overvannsløsninger

Avrenningspiler er tegnet inn til delnedbørfelt, og viser vannets vei «som bygget». Erfaring viser at det ofte ikke er samsvar mellom plan og ferdig resultat. Bruk av vann og/eller vater for å kontrollere de viktigste vannveier til f.eks. regnbød anbefales. Foto av ferdige overvannsanlegg skal vises på utomhusplanen.

Som bygget

Prosjekt navn og adresse

Navn på firma og person som underskriver

Dato

